Lieta Nr. C01162013
Arhīva Nr. SKC – 1524/2014

LĒMUMS
Rīgā 2014.gada 31.janvārī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments šādā sastāvā:
tiesnesis referents N.Salenieks
tiesnese A. Čerņavska
tiesnesis V. Maksimovs
rakstveida procesā izskatīja biedrības „Latvijas Pilsoniskā cilvēktiesību komisija" blakus sūdzību par Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas tiesneses 2013.gada 14.augusta lēmumu, ar kuru noraidīts biedrības „Latvijas Pilsoniskā cilvēktiesību komisija" pieteikums par atbrīvošanu no valsts nodevas samaksas par blakus sūdzības iesniegšanu.
Civillietu departaments

k o n s t a t ē j a

[1] Ar Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas tiesneses 2013.gada 29.jūlija lēmumu nolemts nepieņemt biedrības „Latvijas Pilsoniskā cilvēktiesību komisija" (turpmāk Biedrība) pieteikumu par Latgales apgabaltiesas 2013.gada 26.februāra lēmuma atcelšanu sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem un atdot iesniedzējam.
Par minēto lēmumu Biedrība iesniegusi blakus sūdzību, vienlaikus lūdzot atbrīvot to no valsts nodevas samaksas par blakus sūdzības iesniegšanu, jo Biedrība bauda starptautisko aizsardzību un tai nav nekādu ieņēmumu.

[2] Ar Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas tiesneses 2013.gada 14.augusta lēmumu noraidīts pieteikums par atbrīvošanu no valsts nodevas samaksas, atstājot bez virzības blakus sūdzību par Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas tiesneses 2013.gada 29.jūlija lēmumu, vienlaikus nosakot termiņu līdz 2013.gada 16.septembrim maksājumu apliecinoša dokumenta par valsts nodevas samaksu Ls 20 iesniegšanai tiesā.
Tiesnese atzinusi, ka Biedrība nav atbrīvojama no valsts nodevas samaksas par blakus sūdzības iesniegšanu, jo Civilprocesa likuma 43.panta ceturtajā daļā noteikts, ka tiesa vai tiesnesis, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, pilnīgi vai daļēji atbrīvo to no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos. Likumdevējs minētajā normā *expressis verbis* paredzējis iespēju no valsts nodevas samaksas atbrīvot tikai fiziskās personas, un pie šāda normas formulējuma nekāda cita veida iztulkošana nav iespējama un neļauj secināt, ka likumdevēja griba būtu ietvert atbrīvojamo subjektu lokā arī juridiskās personas.

[3] Blakus sūdzību par Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas tiesneses 2013.gada 14.augusta lēmumu iesniegusi Biedrība, lūdzot to atcelt un izlemt jautājumu pēc būtības, atbrīvojot biedrību no valsts nodevas samaksas.
Blakus sūdzībā norādīts, ka Biedrība saskaņā ar Biedrību un nodibinājumu likuma 10.panta otro un trešo daļu ir tiesīga aizstāvēt tiesā gan savus biedrus, gan citas personas ar viņu piekrišanu, konkrētajā gadījumā arī /pers. A/. Tiesnese nav devusi iespēju pieteikt viņai noraidījumu, tādēļ viņas pieņemtais lēmums ir atceļams.

[4] Iepazinies ar lietas materiāliem un blakus sūdzības argumentiem, Civillietu departaments atzīst, kaAugstākās tiesas Civillietu tiesu palātas tiesneses 2013.gada 14.augusta lēmums ir atstājams negrozīts, bet biedrības „Latvijas Pilsoniskā cilvēktiesību komisija" blakus sūdzība ir noraidāma.
[4.1] Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 5.punkts noteic, ka no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prokurori, tās valsts vai pašvaldību iestādes un personas, kurām ar likumu piešķirtas tiesības aizstāvēt tiesā citu personu tiesības un ar likumu aizsargātās intereses. Civilprocesa likuma 88.pantā ir noteikts, ka likumā, Latvijas Republikai saistošos starptautiskajos līgumos vai Eiropas Savienības tiesību aktos paredzētajos gadījumos valsts vai pašvaldību iestādes un personas var iesniegt tiesā pieteikumu, lai aizstāvētu citu personu tiesības un ar likumu aizsargātās intereses. Tā, piemēram, Darba strīdu likuma 8. pantā ir norādīts, ka arodbiedrībām ir tiesības bez īpaša pilnvarojuma pārstāvēt savus biedrus individuālu tiesību strīdu izšķiršanā, kā arī celt prasību tiesā savu biedru interesēs. Tāpat arī Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 25.panta sestajā daļā noteikts, ka, aizstāvot patērētāju tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, Patērētāju tiesību aizsardzības centram ir tiesības iesniegt tiesā prasības pieteikumu vai pieteikumu vai dot atzinumu lietā.
Lai arī biedrībai nav liegts aizstāvēt savus biedrus, tā nevar pretendēt uz atvieglojumiem vai atbrīvojumu no valsts nodevas maksāšanas. Biedrība savos statūtos var paredzēt mērķi aizstāvēt savu biedru intereses un tiesības, taču šo aizstāvību tiesā biedrība veic tāpat kā jebkura cita persona (pārstāvis) atbilstoši Civilprocesa likuma 83. un 84.panta noteikumiem. Biedrību un nodibinājumu likuma 10.panta otrā daļā nav īpašas norādes par to, ka biedrība bez īpaša pilnvarojuma var pārstāvēt tiesā tās biedru, pretendējot arī uz atvieglojumiem valsts nodevas samaksai. Minētais pants atkārto to pašu, kas jau ir noteikts Civilprocesa likuma 83. un 84.pantā, proti, ka valsts neliek nekādus šķēršļus tam, lai biedrs par savu pārstāvi varētu izraudzīties un pilnvarot biedrību *(skat. Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 21.februāra lēmumu lietā Nr.SKC-1039/2012)*.
Tādējādi Civillietu departaments atzīst, ka nav pamata Biedrības atbrīvošanai no valsts nodevas samaksas par blakus sūdzības iesniegšanu un Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas tiesneses lēmums ir uzskatāms par pamatotu.
[4.2] Civillietu departaments atzīst, ka par pamatu pārsūdzētā lēmuma atcelšanai nevar būt arī blakus sūdzībā ietvertā norāde, ka tiesnese netika devusi iespēju pieteikt viņai noraidījumu.
Ņemot vērā, ka Biedrības iesniegtajā blakus sūdzībā nav norādīts neviens no Civilprocesa likuma 18. pantā vai 19.panta pirmajā daļā minētajiem iemesliem tiesneses atstatīšanai vai noraidīšanai, nav nekāda pamata uzskatīt, ka tiesnese pārsūdzēto lēmumu pieņēmusi, pārkāpjot minētās tiesību

normas. Tas apstāklis, ka blakus sūdzības iesniedzējai nebija iespējas pieteikt noraidījumu tiesnesei pirms lēmuma pieņemšanas, nenozīmē, ka Biedrībai šīs tiesības ir tikušas liegtas vispār. Proti, gadījumā, ja Biedrība uzskatīja, ka pieņemot pārsūdzēto lēmumu, ir pastāvējis kāds no likumā noteiktajiem pamatiem tiesneses atstatīšanai vai noraidīšanai, šos apsvērumus, norādot konkrētus tiesneses noraidīšanas pamatus, bija iespējams norādīt blakus sūdzībā.

[5] Tādējādi Civillietu departaments atzīst, ka Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas tiesnese s 2013.gada 14.augusta lēmums ir tiesisks un pamatots, un biedrības „Latvijas Pilsoniskā cilvēktiesību komisija" blakus sūdzība noraidāma kā nepamatota.

[6] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 448.panta pirmās daļas 1.punktu, Civillietu departaments

nolēma:

Atstāt negrozītu Augstākās tiesas Civillietu tiesu palātas tiesneses 2013.gada 14.augusta lēmumu, bet biedrības „Latvijas Pilsoniskā cilvēktiesību komisija" blakus sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnesis	N. Salenieks
Tiesnese	A. Čerņavska
Tiesnesis	V. Maksimovs